

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI

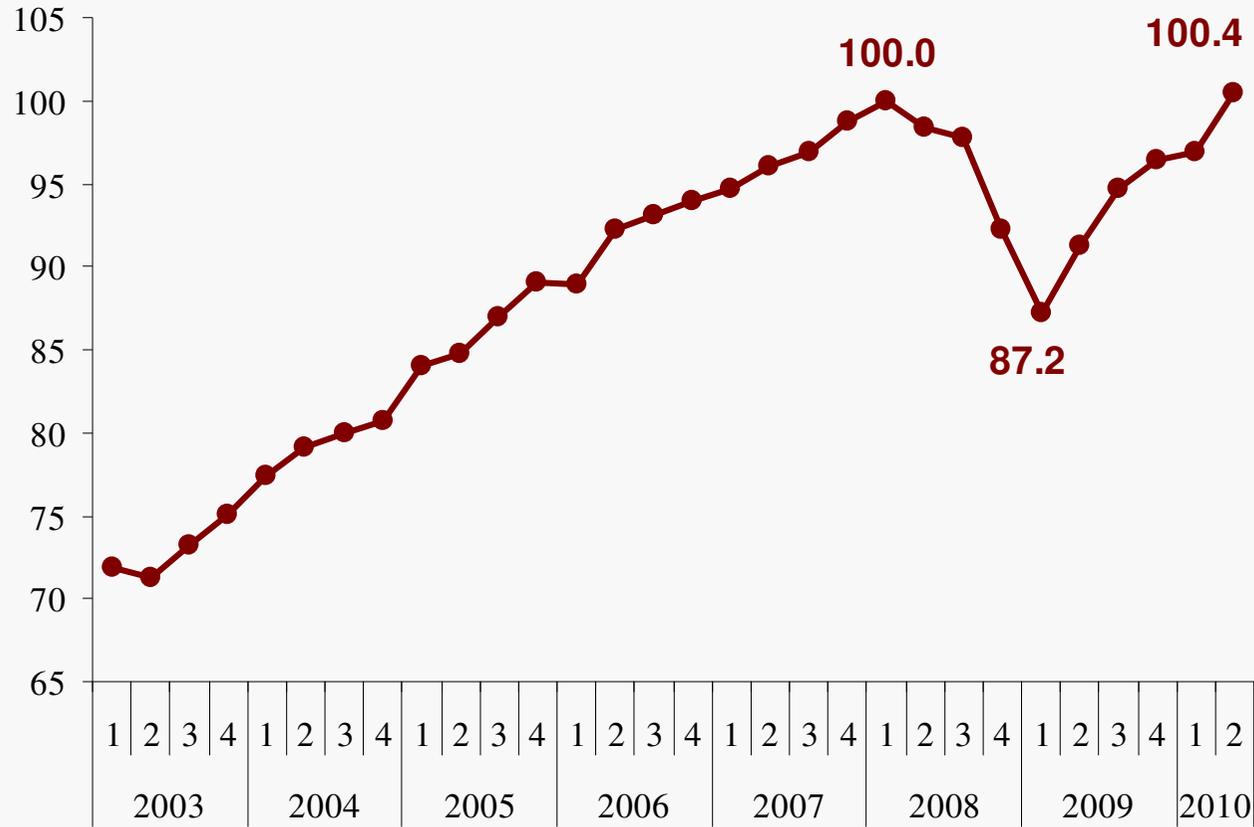
TÜSİAD – CEO FORUMU

Durmuş YILMAZ
Başkan

16 Ekim 2010

Ekonomide kriz öncesi seviyeye geri dönüş

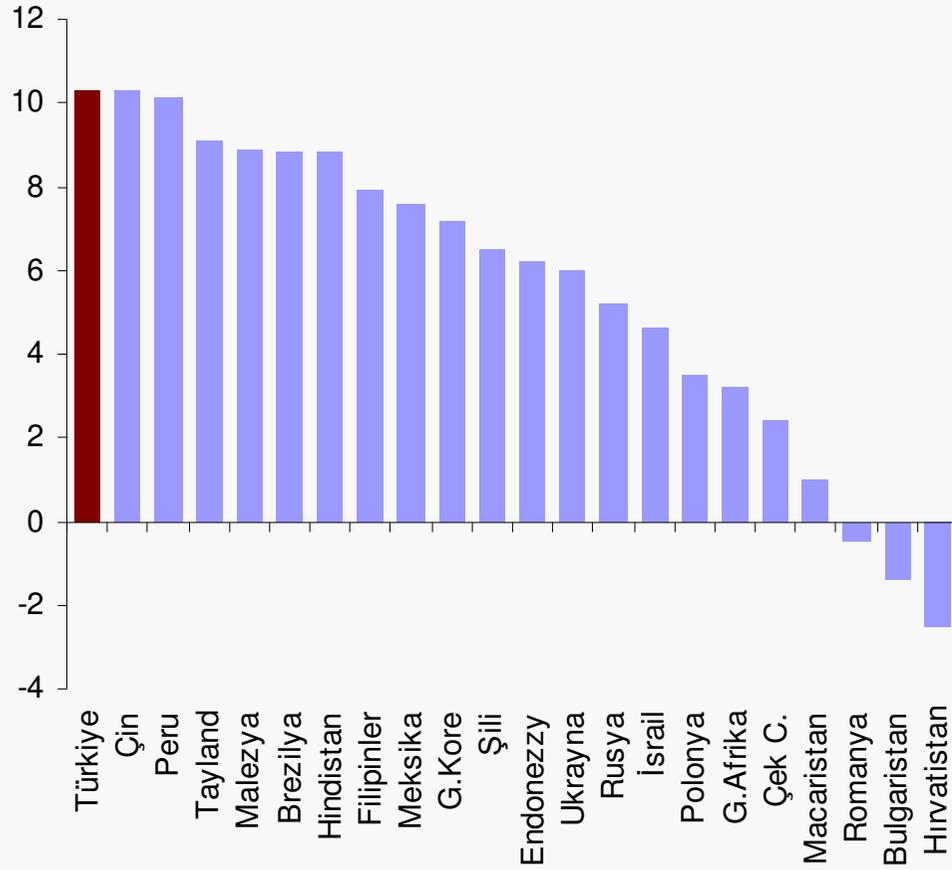
Mevsimsellikten Arındırılmış GSYİH
(2003 1.Ç – 2010 2.Ç, sabit fiyatlarla, 2008 1.Ç = 100)

Kaynak: TÜİK, TCMB

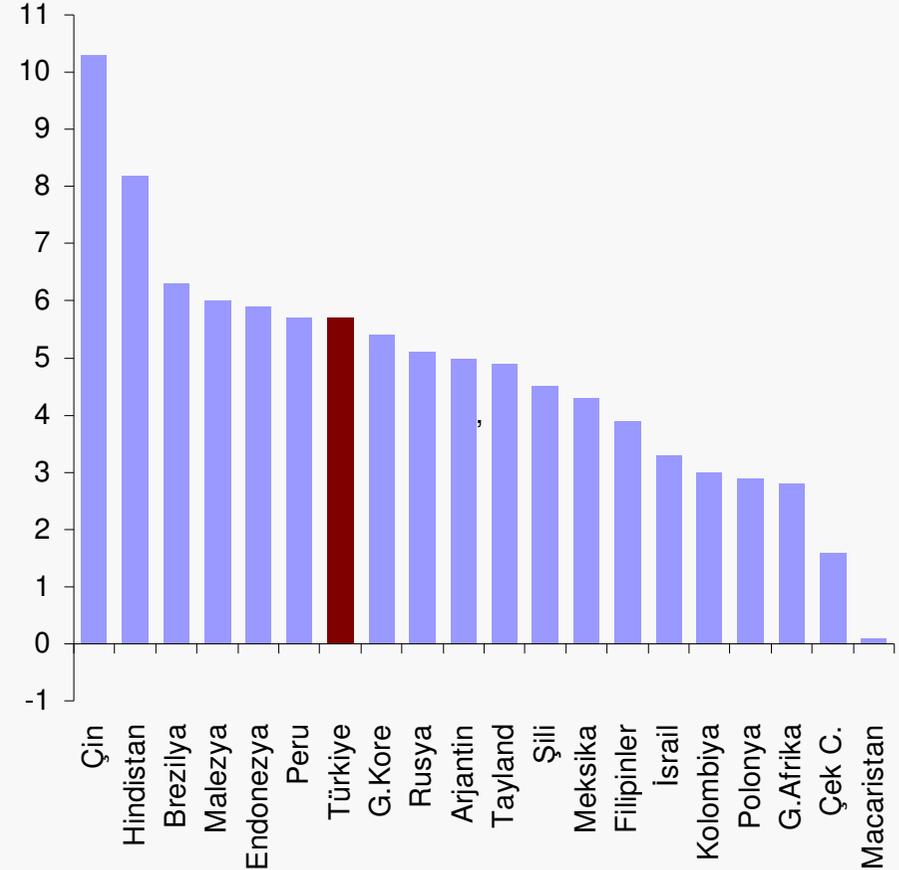
Büyüme hızları ve beklentiler

2010 Yılı İkinci Çeyrek Büyüme Oranları (yıllık yüzde değişim)

Kaynak: Bloomberg, TCMB

2010 Yılı Büyüme Oranı Beklentileri (yıllık yüzde değişim)

Kaynak: Consensus Forecasts, TCMB

Özel sektör öncülüğünde büyüme

Özel Tüketim Harcamaları*

(2003 1.Ç – 2010 2.Ç, sabit fiyatlar, 2008 1.Ç=100)

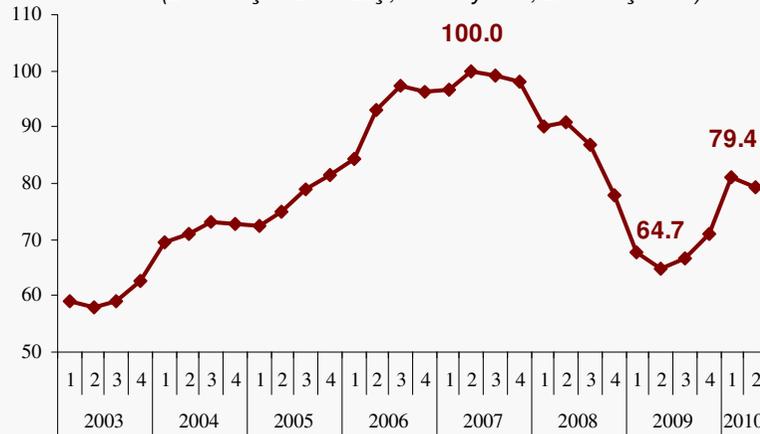
Özel Makine-Teçhizat Yatırımları*

(2003 1.Ç – 2010 2.Ç, sabit fiyatlar, 2008 1.Ç=100)

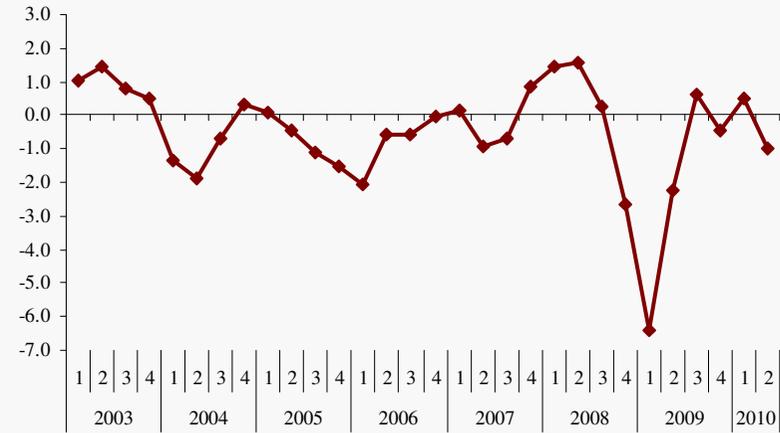
Özel İnşaat Yatırımları*

(2003 1.Ç – 2010 2.Ç, sabit fiyatlar, 2008 1.Ç=100)

Stok Harcamaları*

(2003 1.Ç – 2010 2.Ç, GSYİH'ya oranı, yüzde)

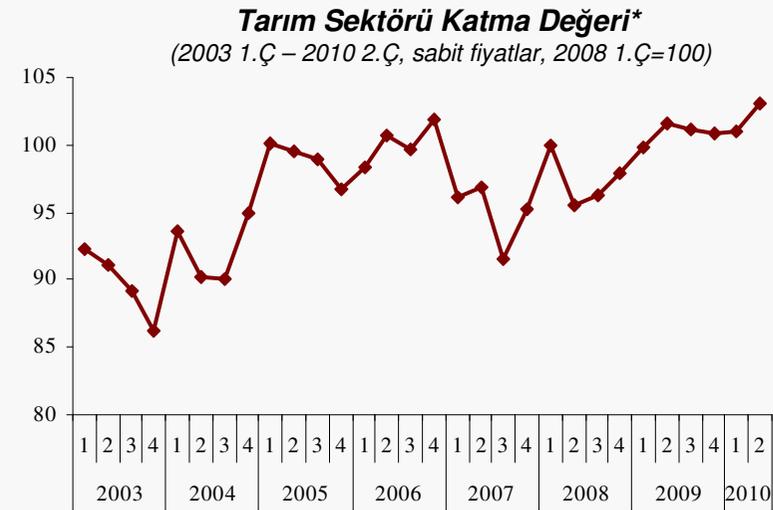
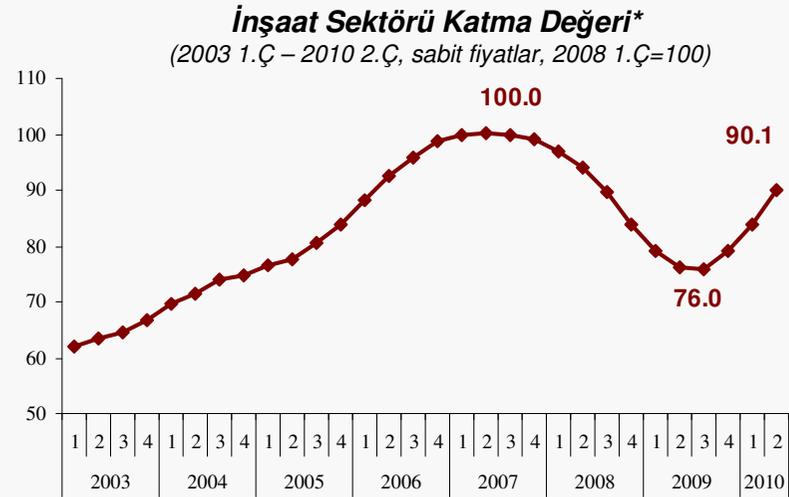
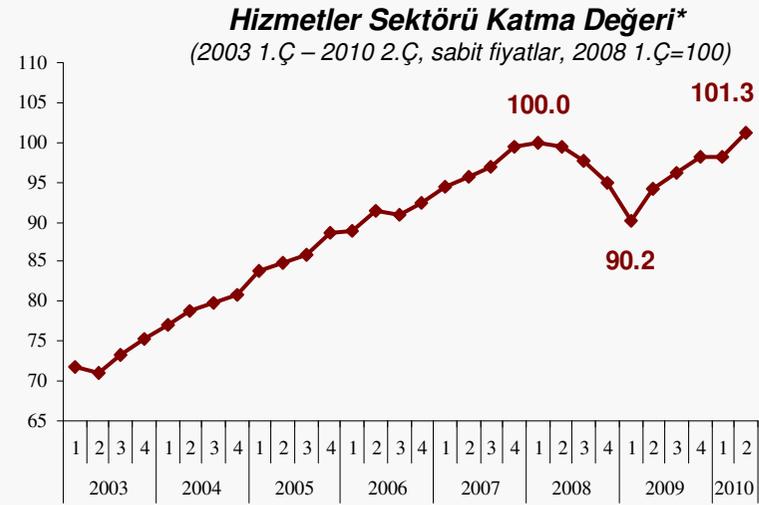
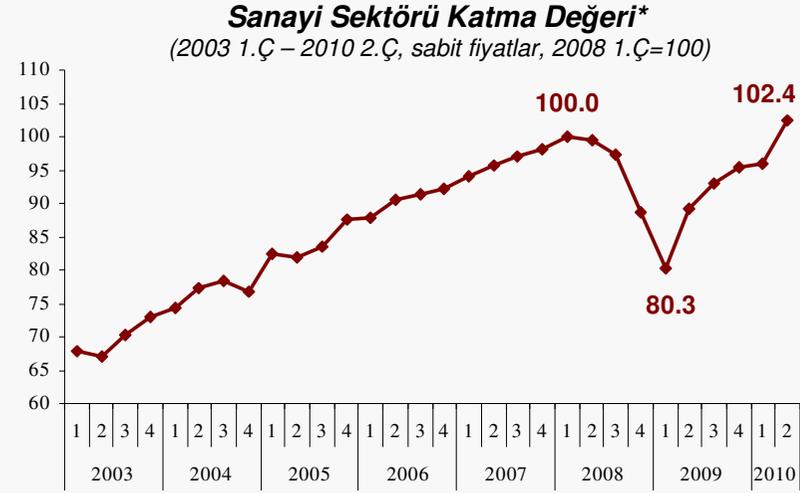
* Mevsimsellikten arındırılmış

Kaynak: TÜİK, TCMB

* Mevsimsellikten arındırılmış

Kaynak: TÜİK, TCMB

Ekonominin geneline yayılan canlanma

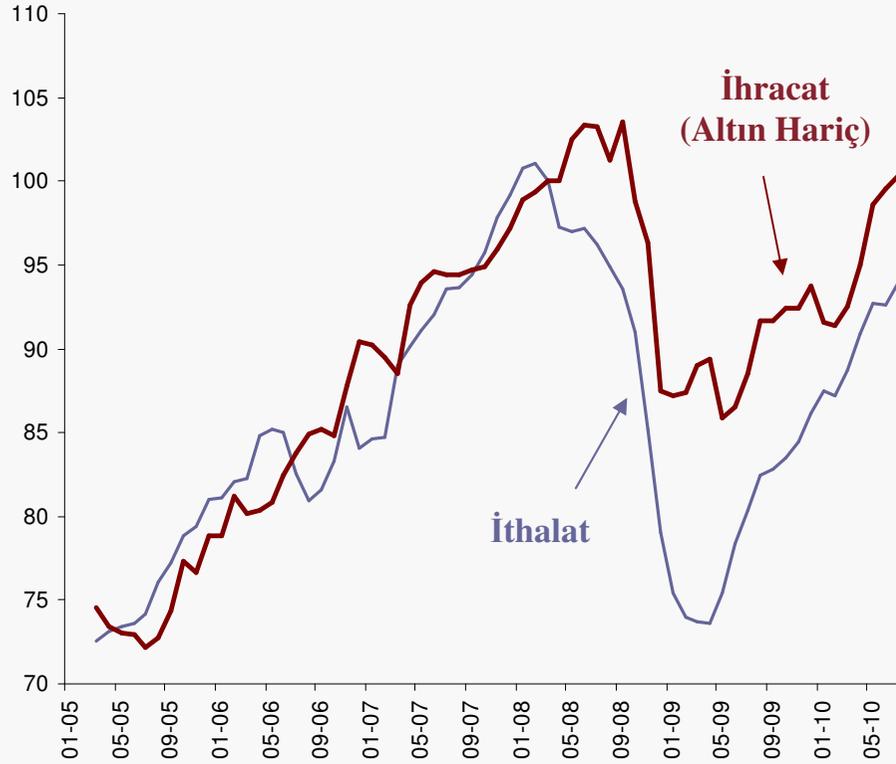
* Mevsimsellikten arındırılmış
Kaynak: TÜİK, TCMB

* Mevsimsellikten arındırılmış
Kaynak: TÜİK, TCMB

Dış talepteki kademeli toparlanma

İhracat ve İthalat Miktar Endeksleri*

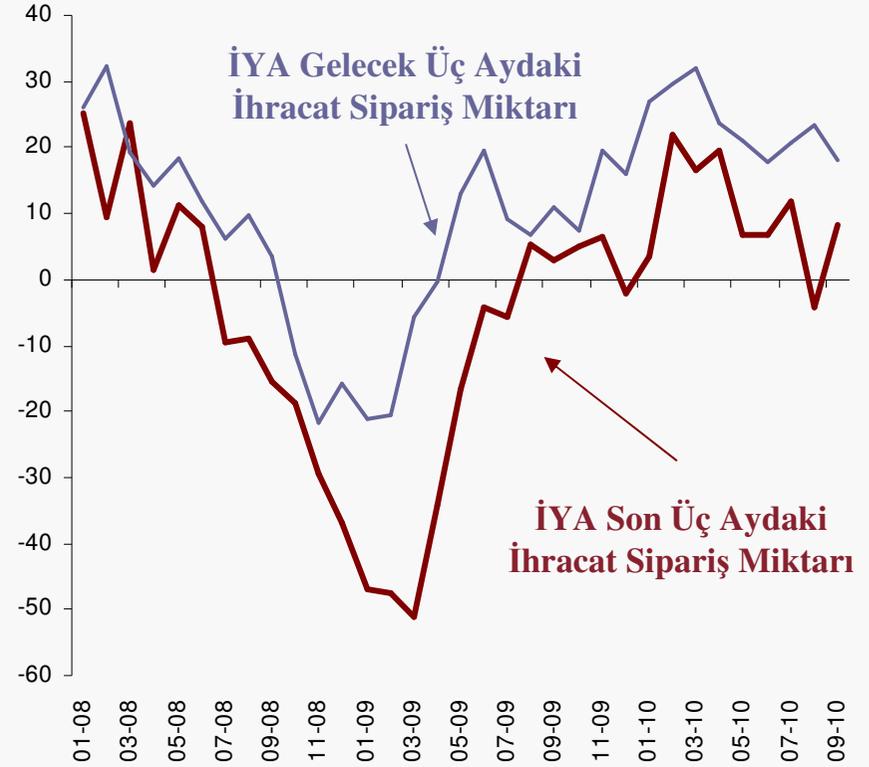
(Ocak 2005 – Temmuz 2010, 2008 1.Ç.=100)

* Mevsimsellikten arındırılmış, 2 aylık hareketli ortalama
Kaynak: TÜİK, TCMB

Dış Piyasa Siparişleri*

(Ocak 2008 – Eylül 2010)

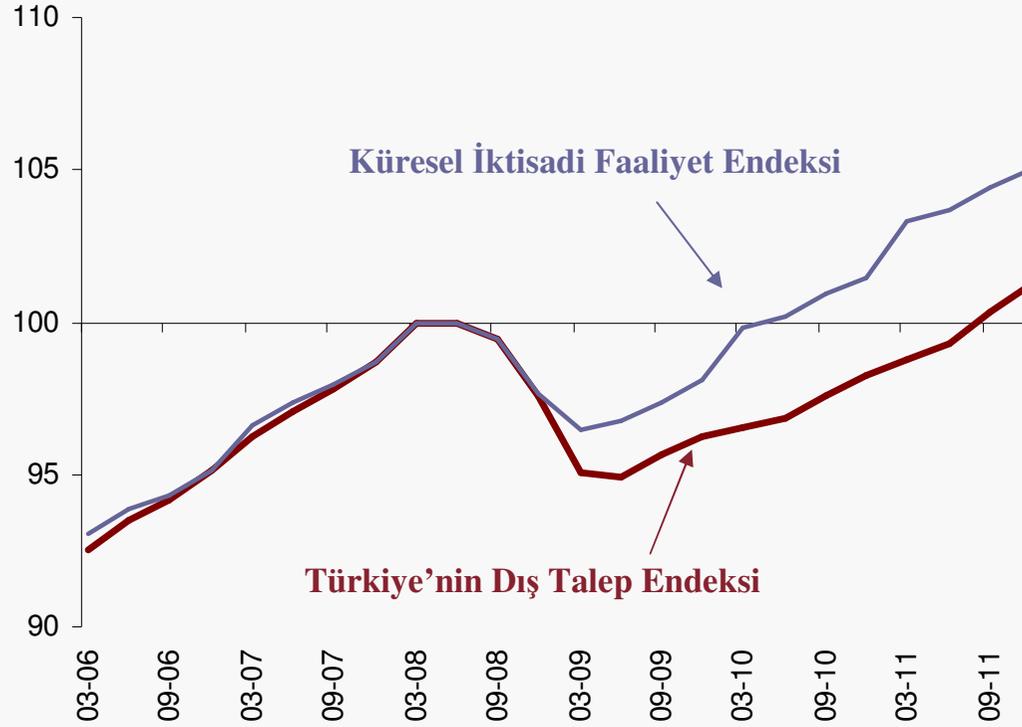

* Mevsimsellikten arındırılmış
Kaynak: TCMB

Dış talepteki kademeli toparlanma

Küresel İktisadi Faaliyet ve Türkiye'nin Dış Talep Endeksi*

(Mart 2006 – Aralık 2011, Haziran 2008=100)

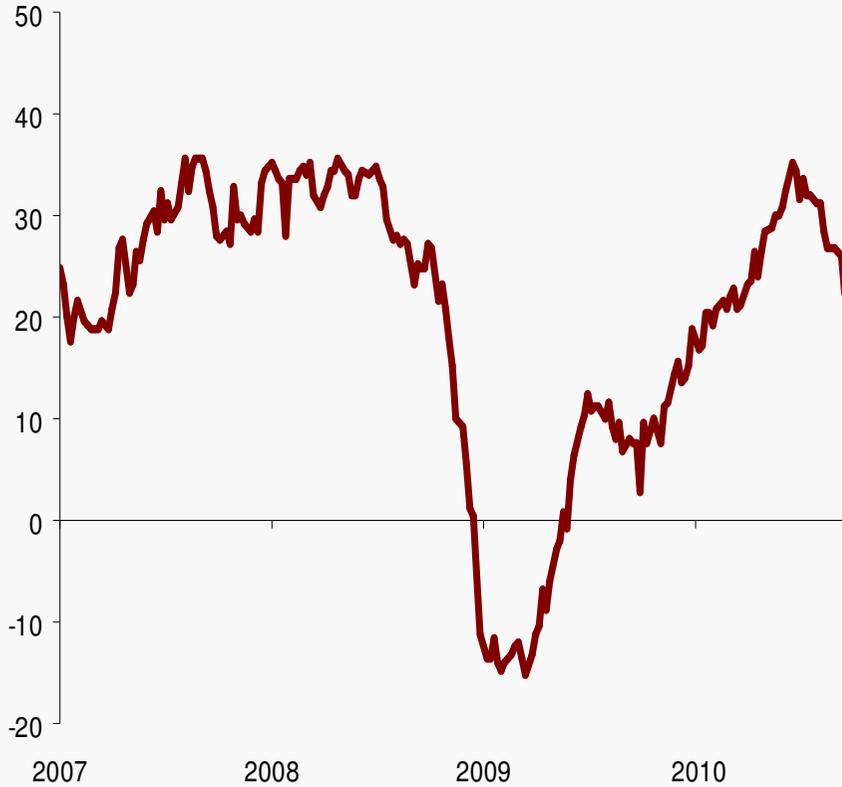
* Türkiye'nin dış talep endeksinin hesaplanmasında, ülkelerin Türkiye'nin ihracatı içindeki payları ile ağırlıklandırılmış GSYİH verileri kullanılmıştır.

Kaynak: Bloomberg, Consensus Forecasts, IMF WEO, TÜİK, TCMB

Kredi piyasasında olumlu görünüm

Toplam Kredi Hacminin Haftalık Değişimi*

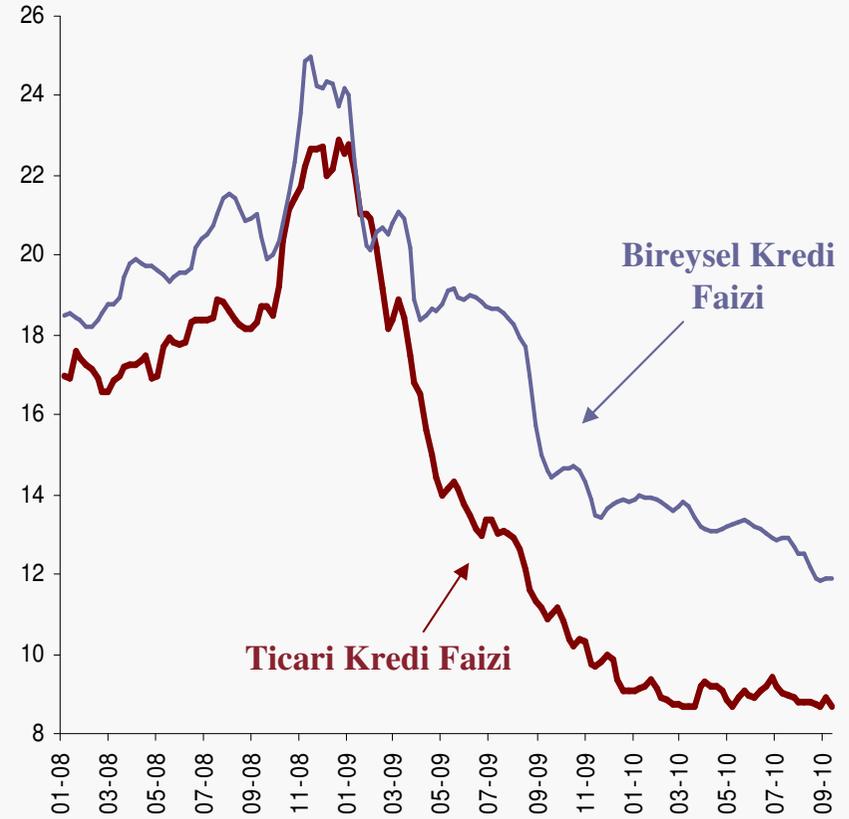
(Ocak 2007 – Ekim 2010, yıllıklandırılmış 13 haftalık hareketli ortalama)

* Mevduat, kalkınma, yatırım ve katılım bankaları ile tüketici finansman şirketlerinin toplamı; kur etkisinden arındırılmış
Kaynak: BDDK, TCMB

Kredi Faiz Oranları*

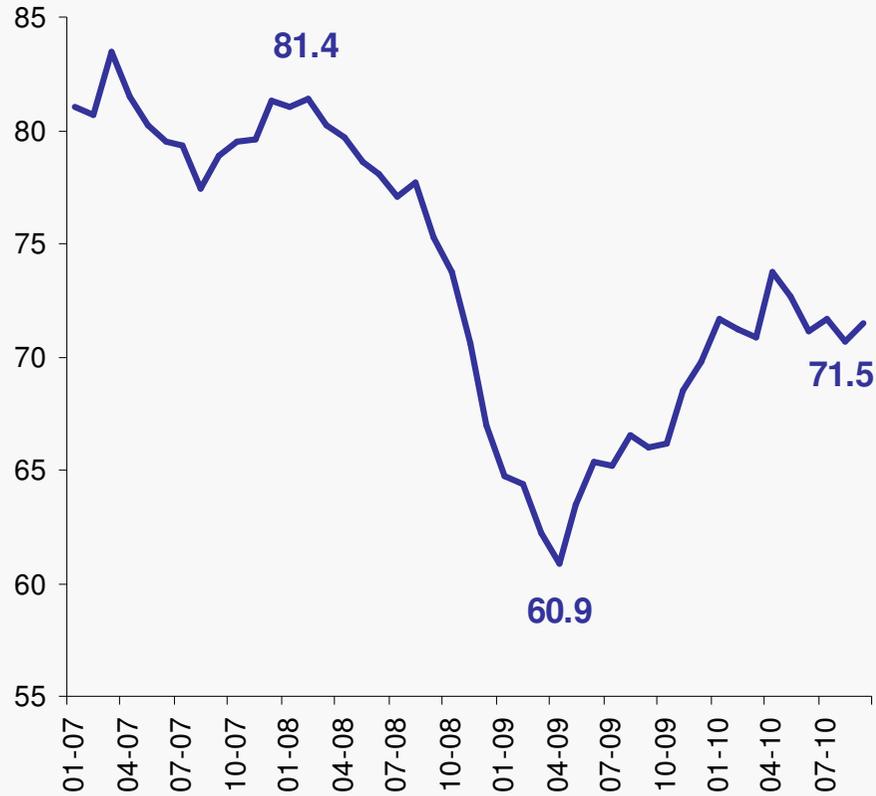
(Ocak 2008 – Eylül 2010, yıllık yüzde)

* 2 haftalık hareketli ortalama
Kaynak: BDDK, TCMB

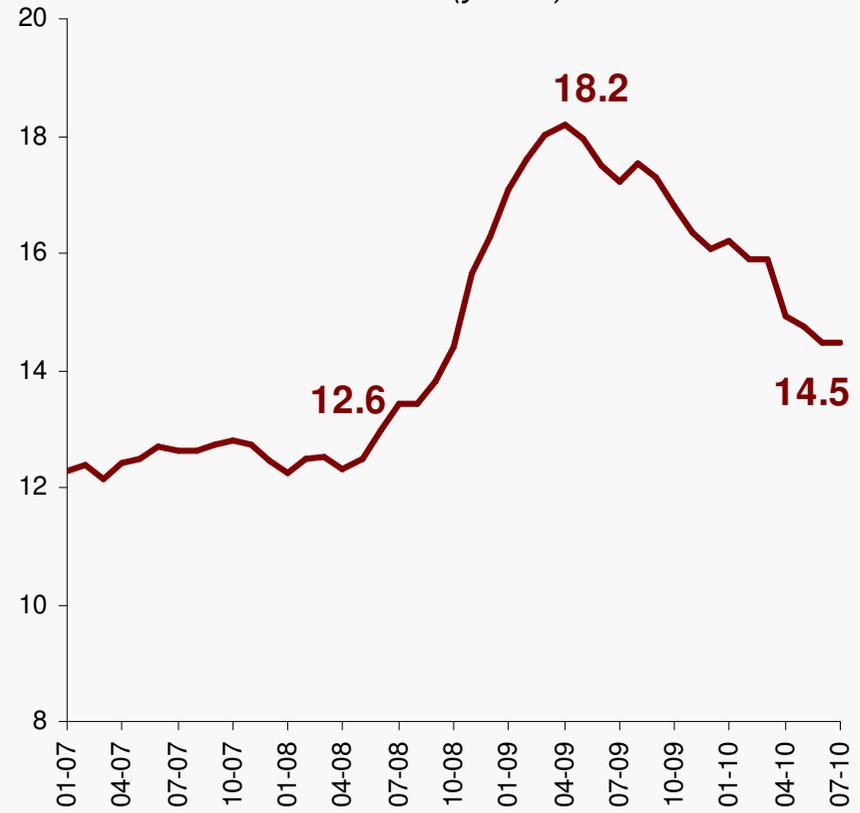
Devam eden çıktı açığı

Mevsimsellikten Arındırılmış İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Oranı
(yüzde)

Kaynak. TCMB

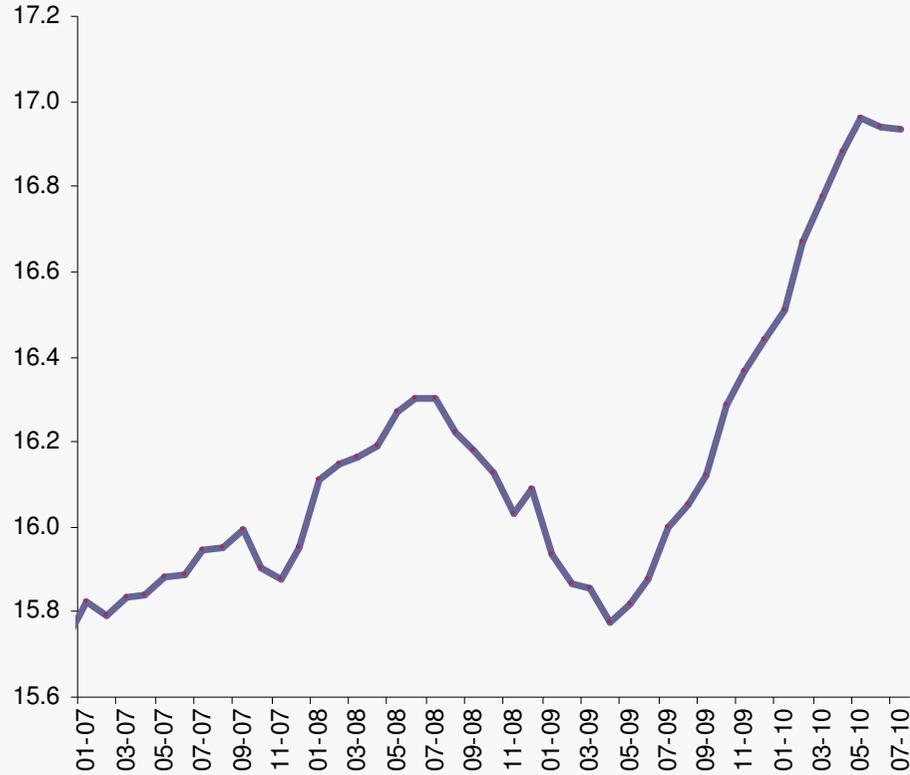
Mevsimsellikten Arındırılmış Tarım Dışı İşsizlik Oranı
(yüzde)

Kaynak. TÜİK, TCMB

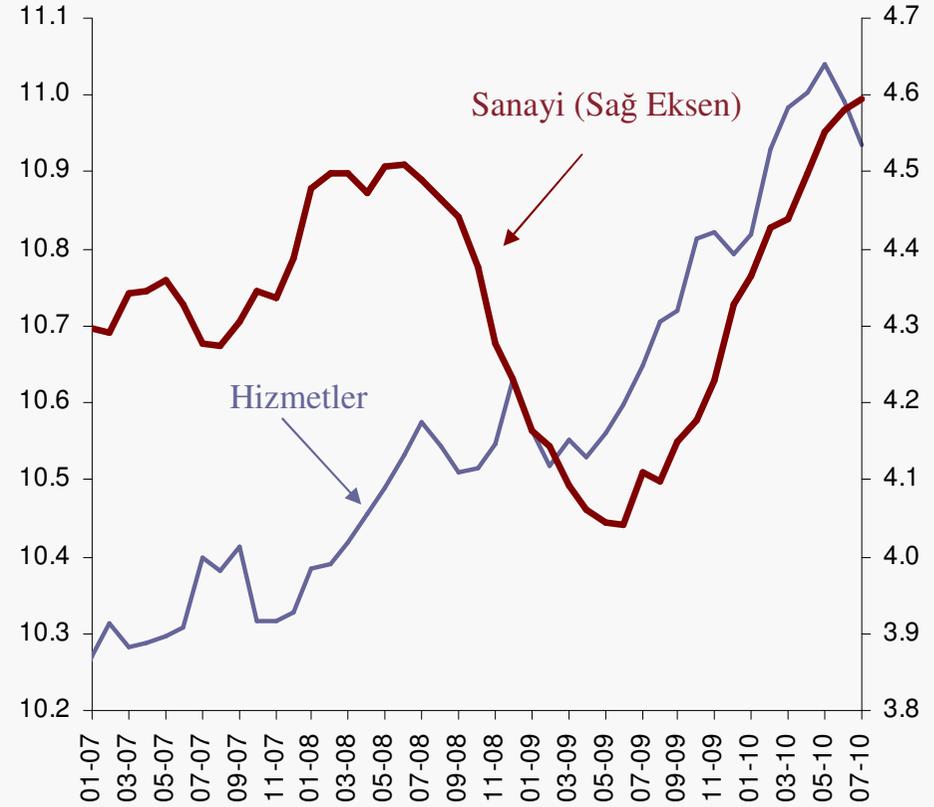
İstihdam yaratan büyüme

Tarım Dışı İstihdam*
(Ocak 2007 - Temmuz 2010, milyon kişi)

*Mevsimsellikten Arındırılmış
Kaynak: TÜİK, TCMB

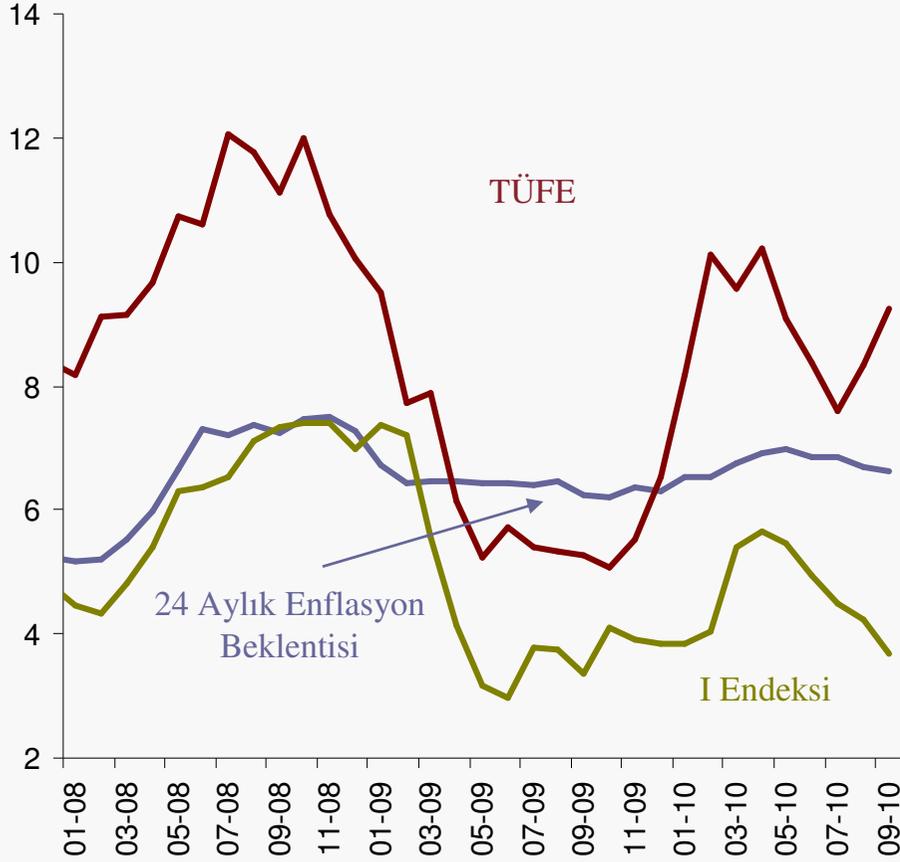
Sanayi ve Hizmetler İstihdamı*
(Ocak 2007 – Temmuz 2010, milyon kişi)

*Mevsimsellikten Arındırılmış
Kaynak: TÜİK, TCMB

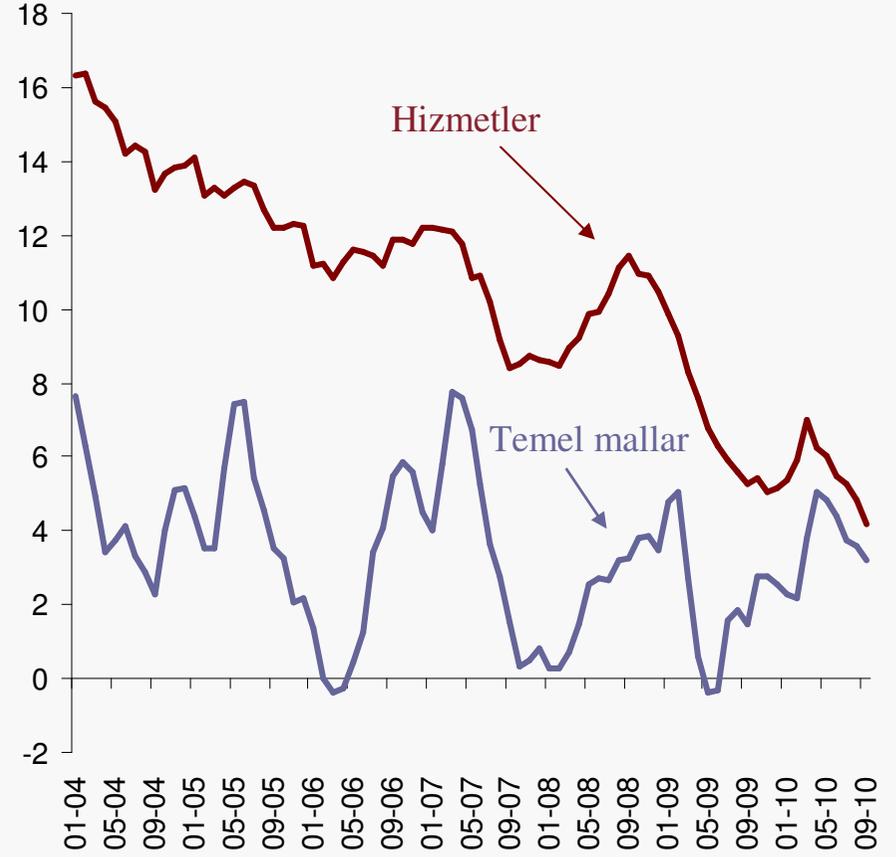
Enflasyon göstergeleri ve beklentiler

Enflasyon Beklentileri (yıllık yüzde değişim)

Kaynak. TÜİK, TCMB

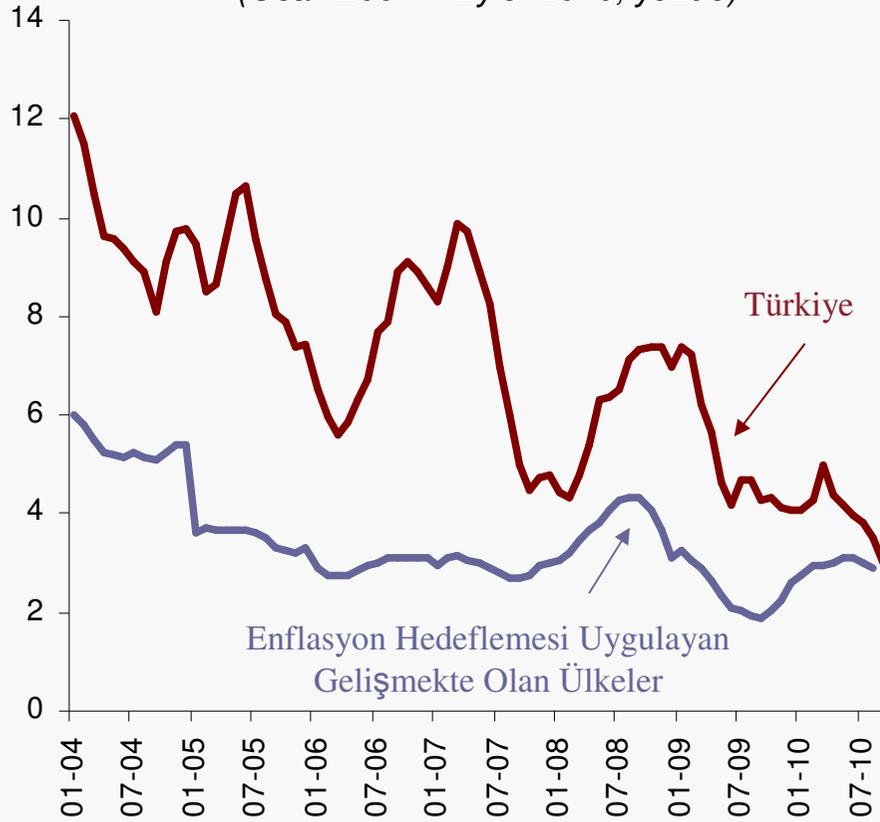
Mal ve Hizmet Enflasyonu (yıllık yüzde değişim)

Kaynak. TÜİK, TCMB

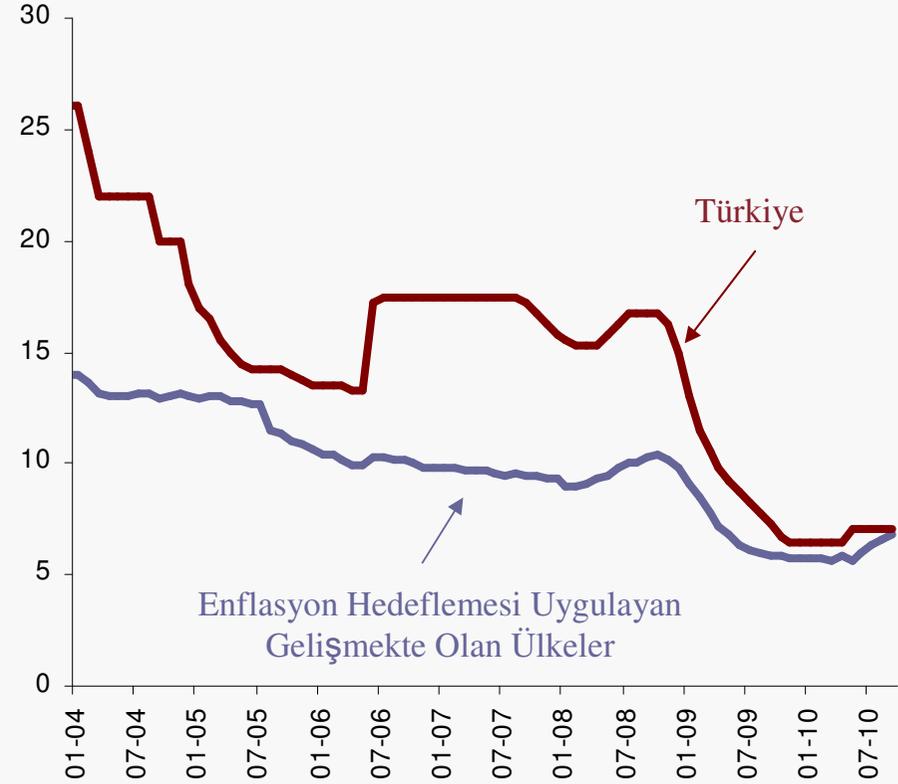
Çekirdek enflasyon ve politika faizleri

**Enflasyon Hedeflemesi Uygulayan
Gelişmekte Olan Ülkelerde ve Türkiye'de
Çekirdek Enflasyon**
(Ocak 2004 – Eylül 2010, yüzde)

Kaynak: Merkez Bankaları, TÜİK, TCMB

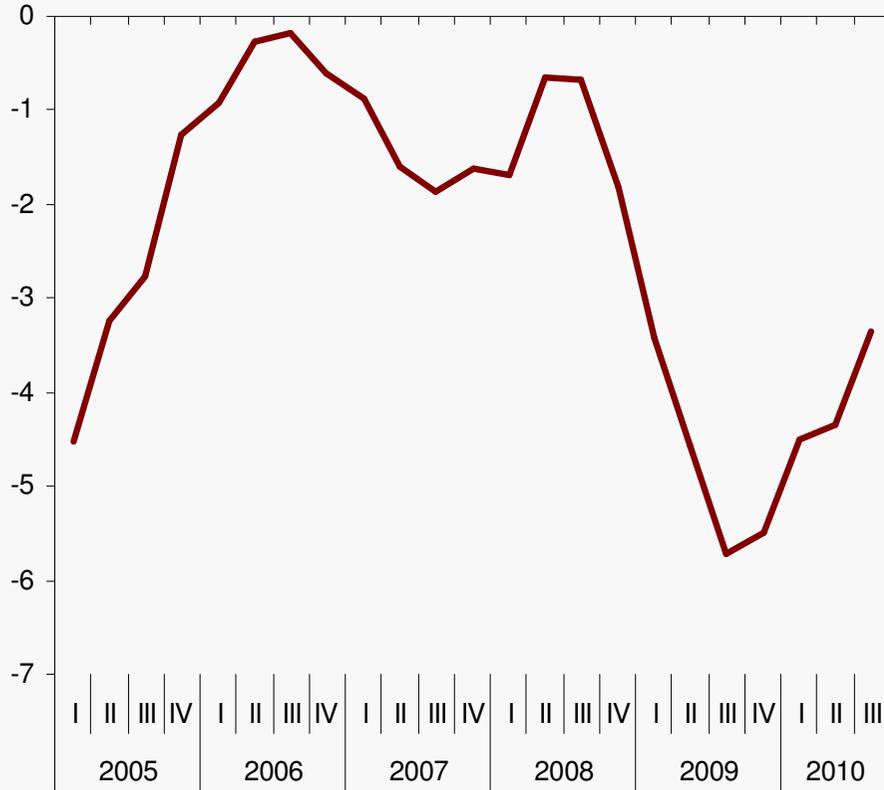
**Enflasyon Hedeflemesi Uygulayan
Gelişmekte Olan Ülkelerde ve Türkiye'de
Kısa Vadeli Faiz Oranları**
(Ocak 2004 – Eylül 2010, yüzde)

Kaynak: Merkez Bankaları, TCMB

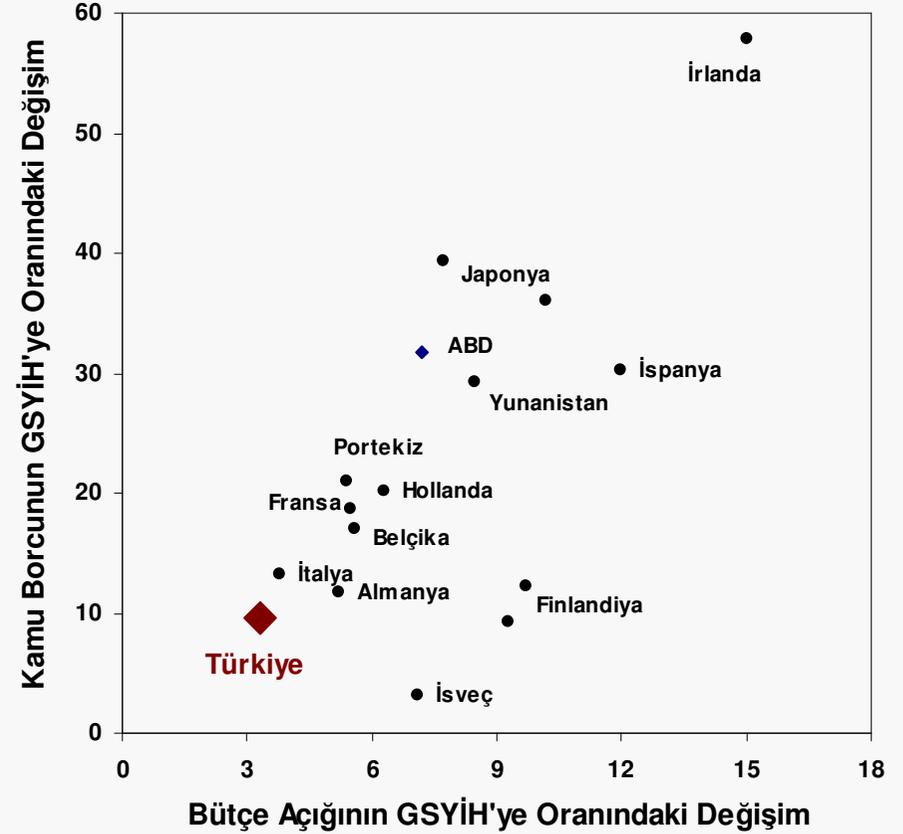
Mali disiplin

Merkezi Yönetim Bütçe Dengesi (GSYİH'ye oranı, yüzde)

Kaynak: Maliye Bakanlığı, TÜİK, TCMB

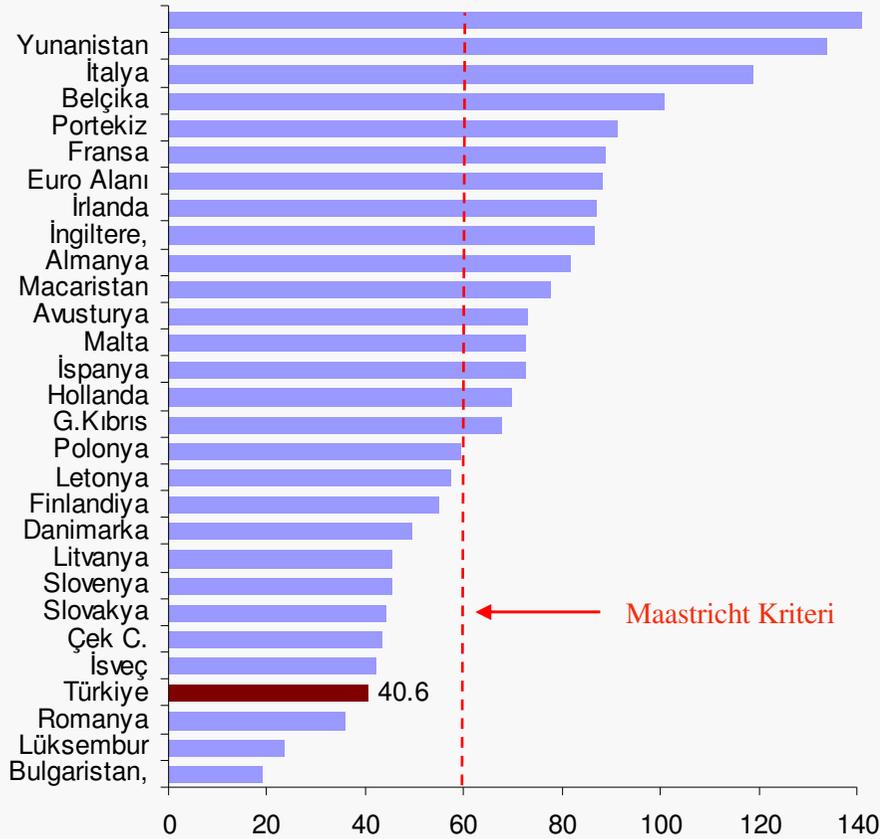
2007-2010 Yılları Arasında Bütçe Açığı ve Kamu Borcundaki Değişim (yüzde puan)

Kaynak: IMF, TCMB

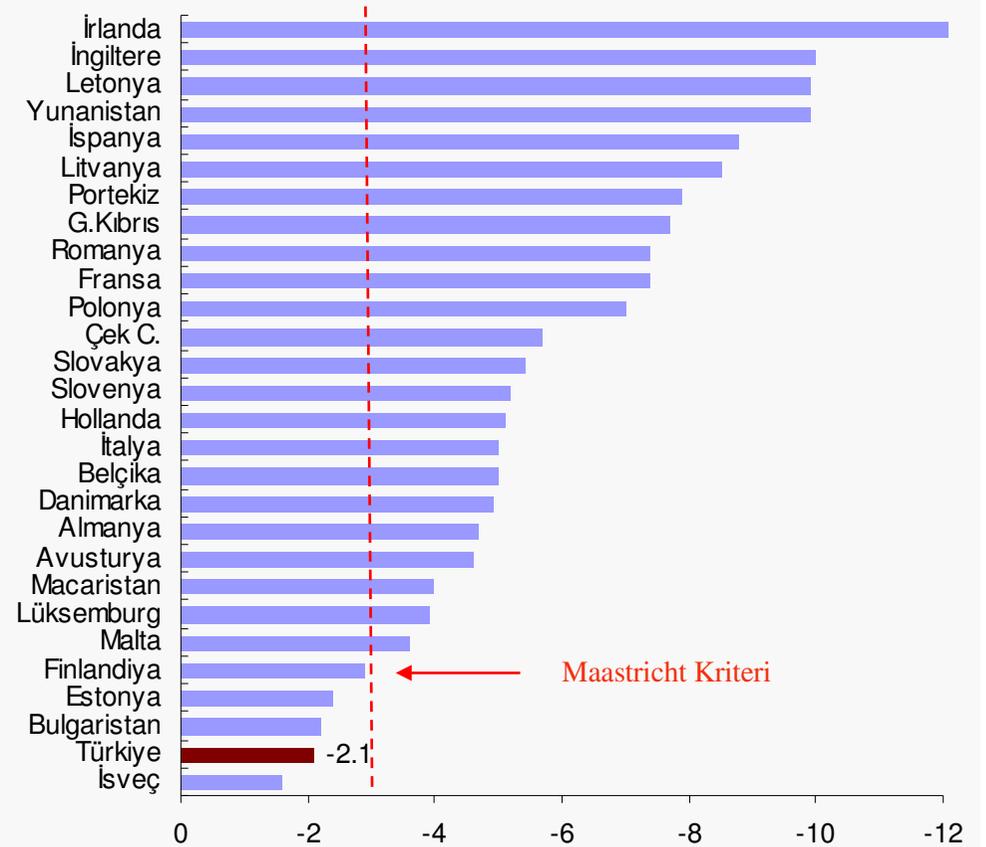
Karşılaştırmalı görünüm

2011 yılı Kamu Borcu Tahmini
(GSYİH'ye oranı, yüzde)

Kaynak: Avrupa Komisyonu, OVP, TCMB

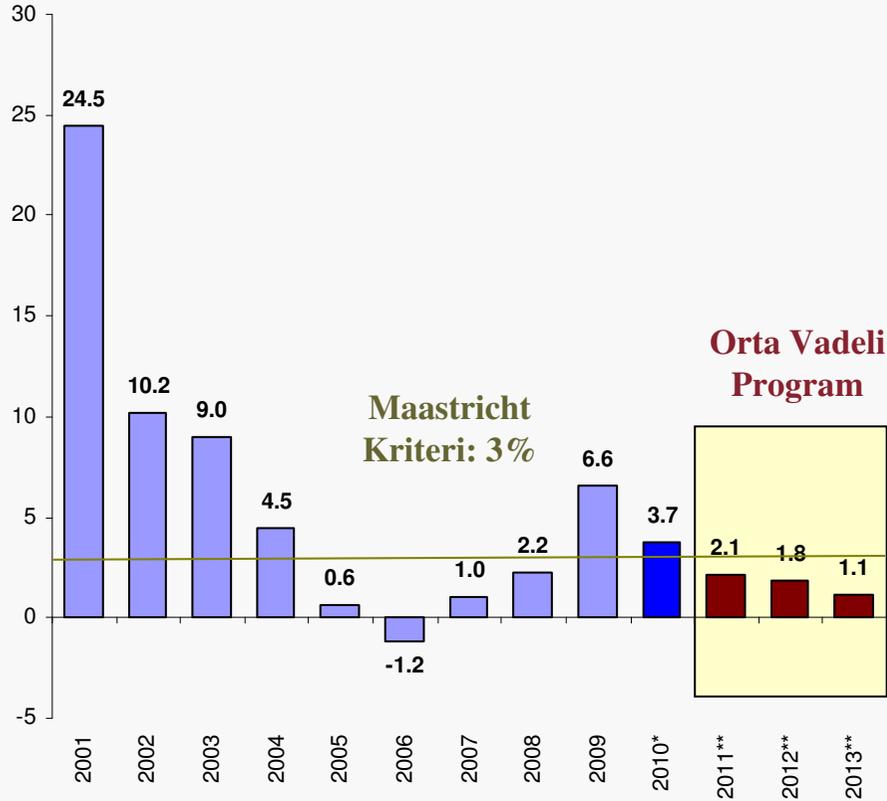
2011 yılı Bütçe Açığı Tahmini
(GSYİH'ye oranı, yüzde)

Kaynak: Avrupa Komisyonu, OVP, TCMB

Orta Vadeli Program

Merkezi Yönetim Bütçe Açığı
(2001 – 2013, GSYİH'ye oranı)

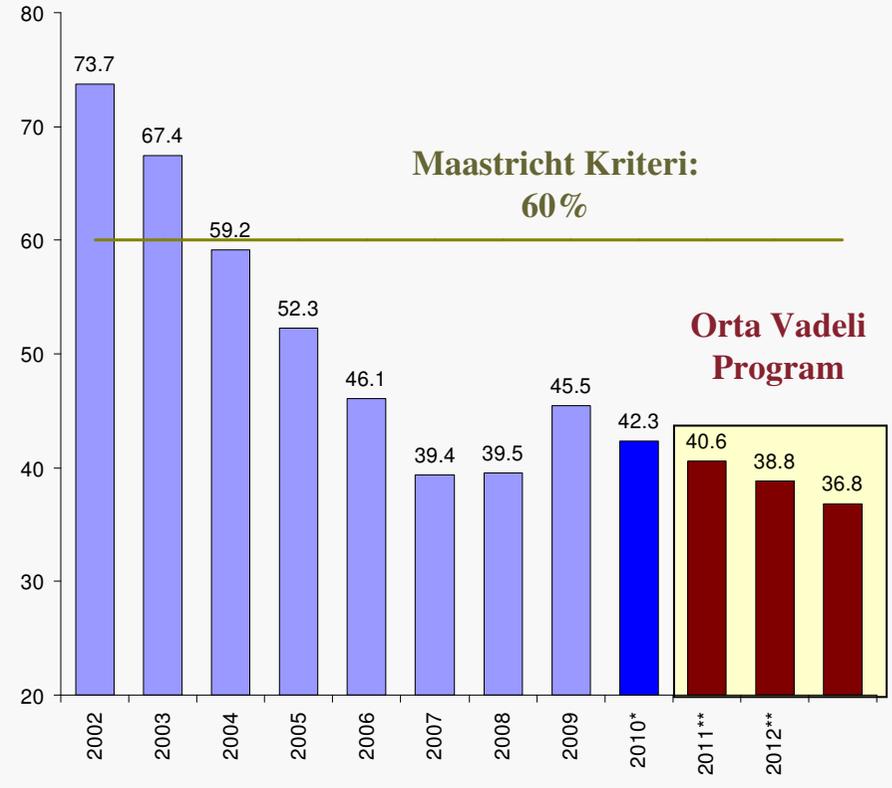

* Tahmin

** Orta Vadeli Program (2010 -2013) Hedefleri

Kaynak: Maliye Bakanlığı, Orta Vadeli Program

AB Tanımlı Kamu Borcu
(2002 – 2012, GSYİH'ye oranı)

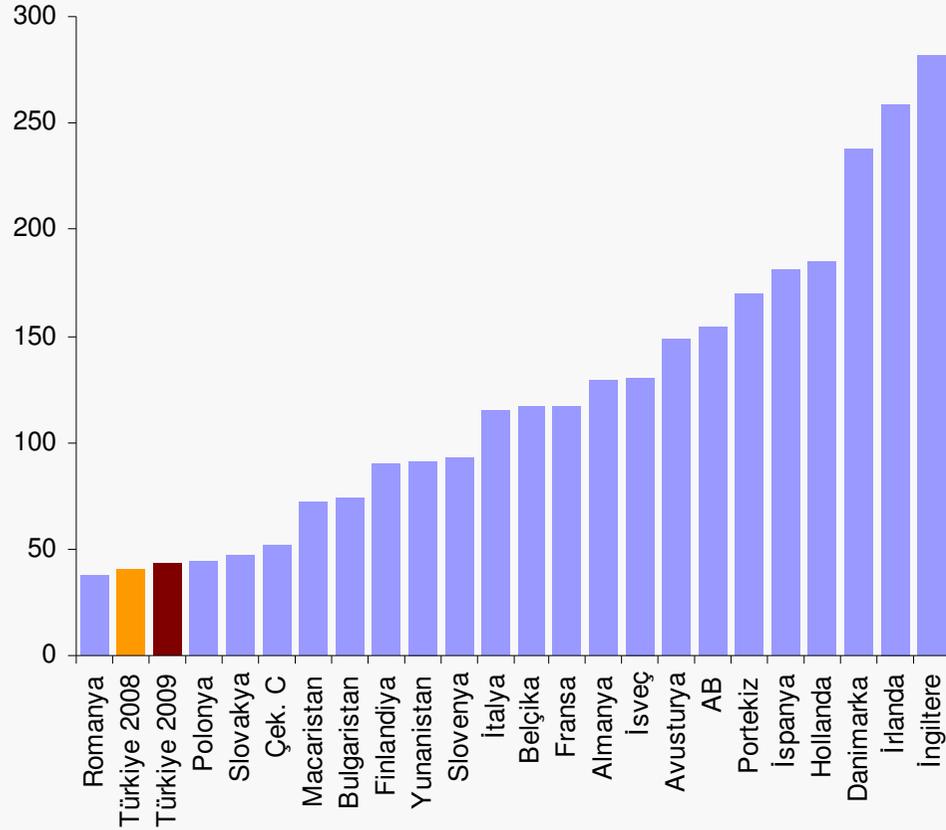
* Tahmin

** Orta Vadeli Program (2010 -2013) Hedefleri

Kaynak: Hazine Müsteşarlığı, TCMB

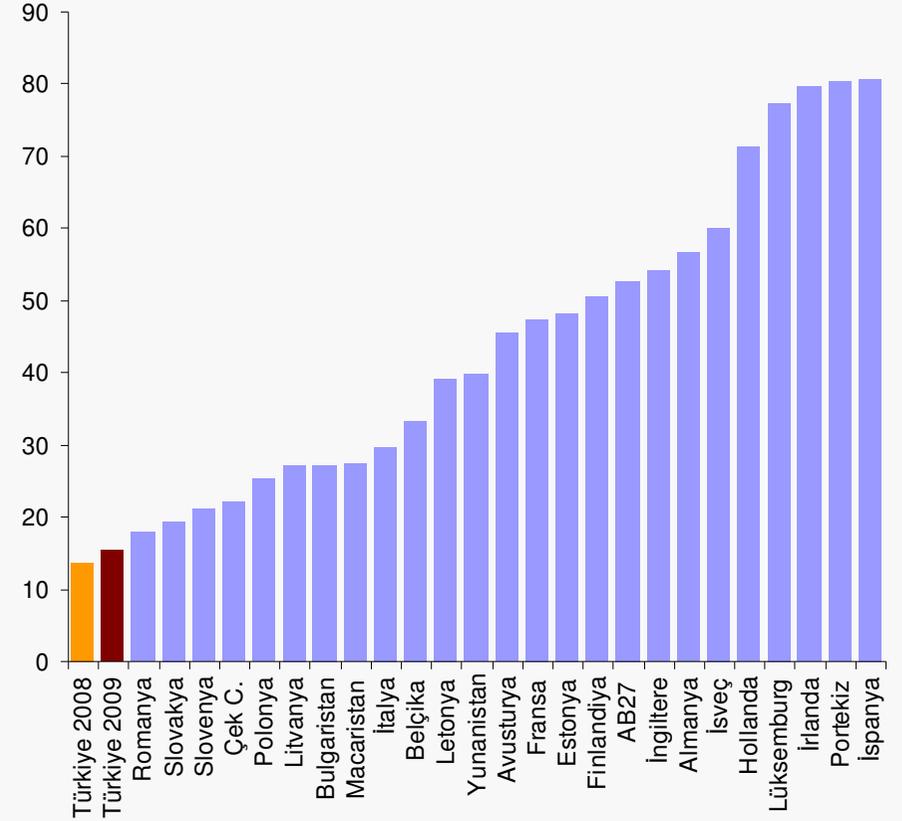
Düşük borçluluk oranları

Banka Kredilerinin GSYİH'ye Oranı
(yüzde)

Kaynak: Eurostat, IMF, TCMB

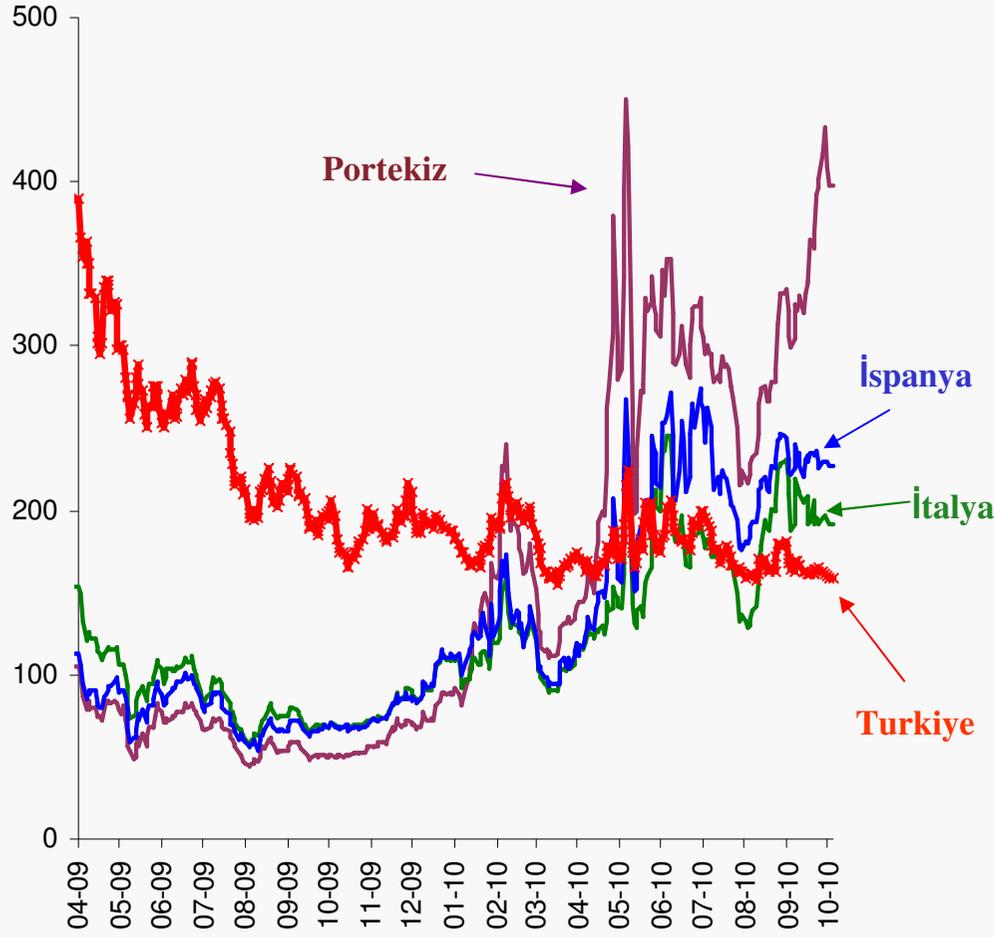
Hanehalkı Borcunun GSYİH'ye Oranı
(yüzde)

Kaynak: Eurostat, IMF, TCMB

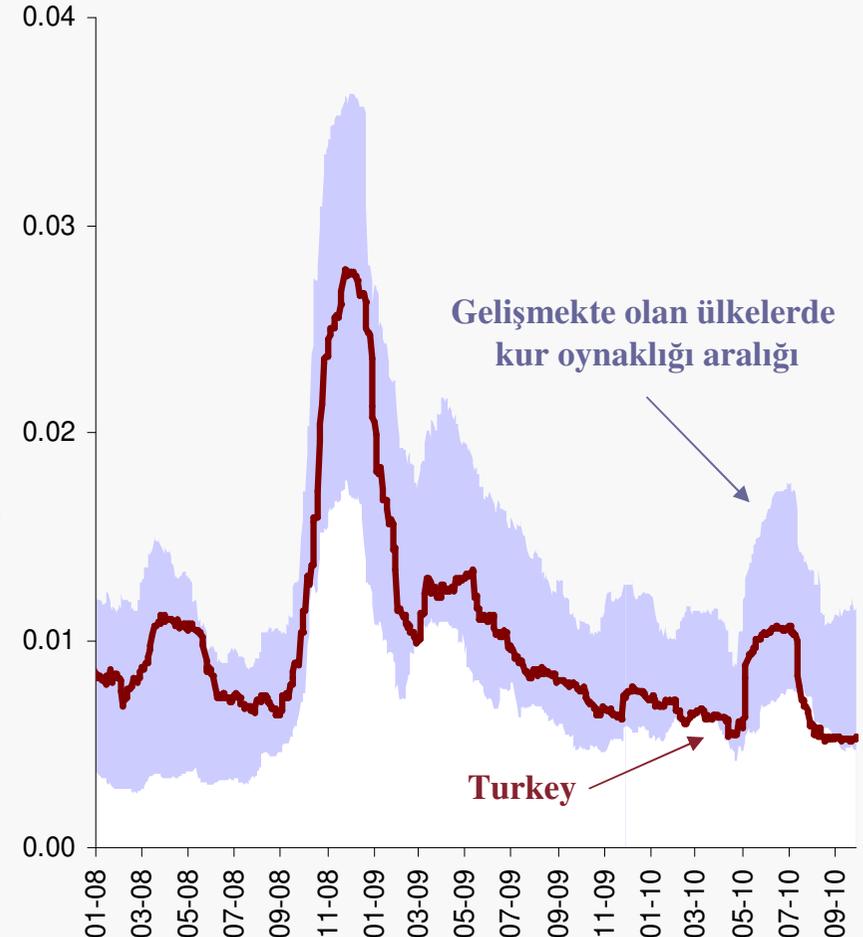
Finansal göstergelerdeki oynaklık ve risk primi

5 yıllık CDS Primleri

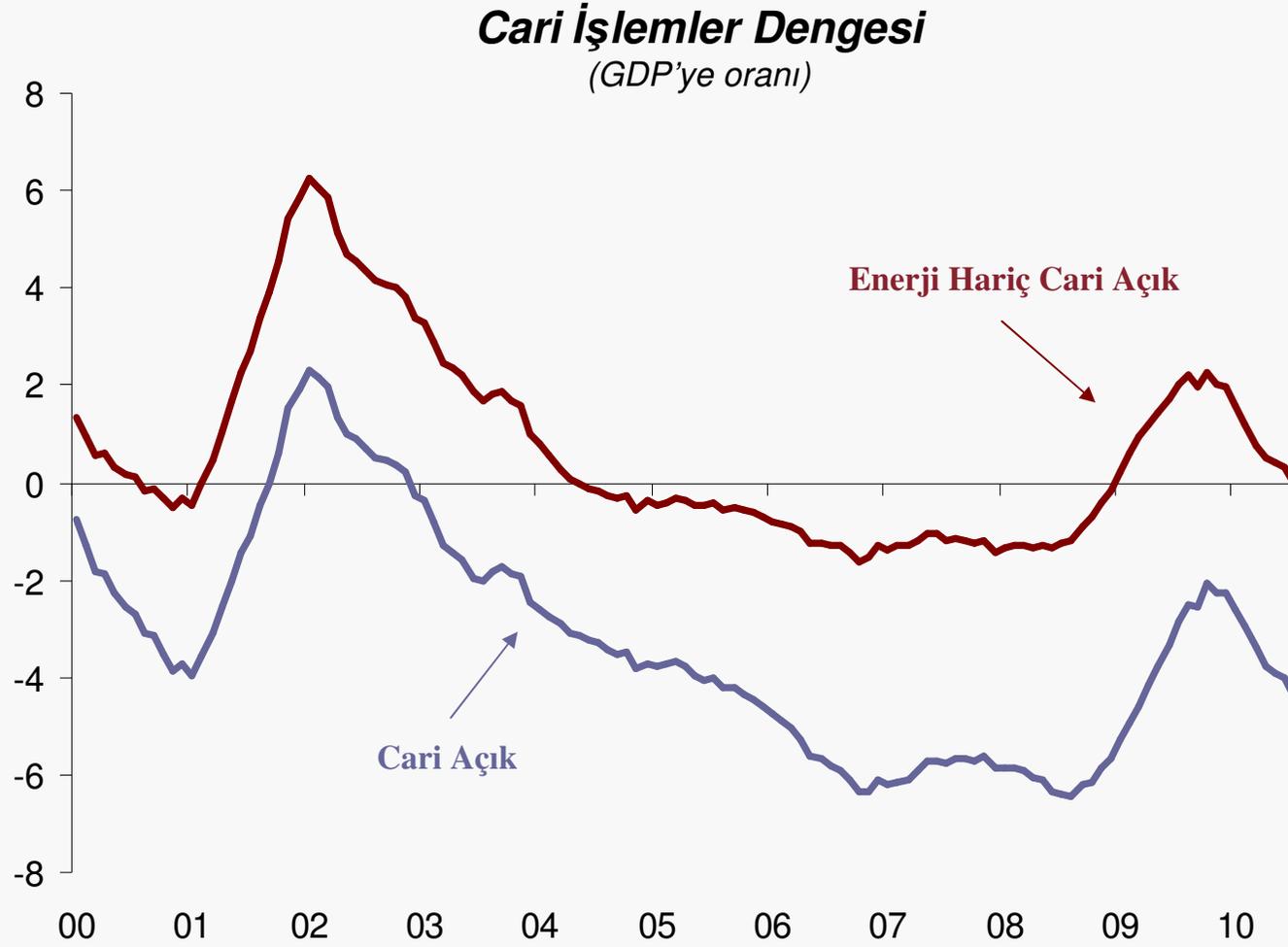
Kaynak: Bloomberg, TCMB

Döviz Kuru Oynaklığı

Kaynak: Bloomberg, TCMB

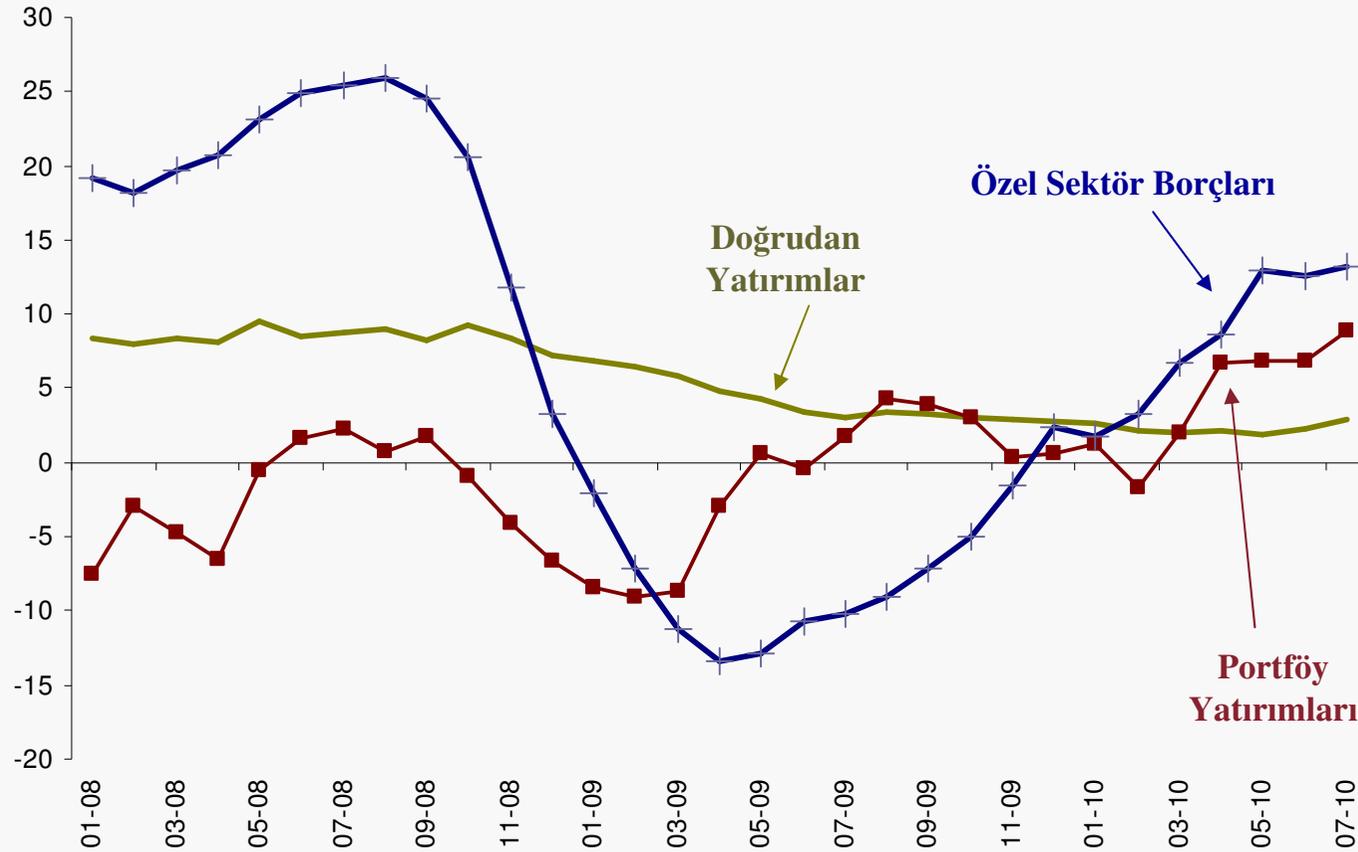
Cari açık gelişmeleri

Kaynak: TÜİK, TCMB

Sermaye akımlarında son dönemdeki artışlar

Ödemeler Dengesi Alt Kalemleri (6 aylık birikimli toplam, milyar ABD doları)

Kaynak: TÜİK, TCMB

TCMB'nin Yeni Stratejik Yönetiminin Temelleri

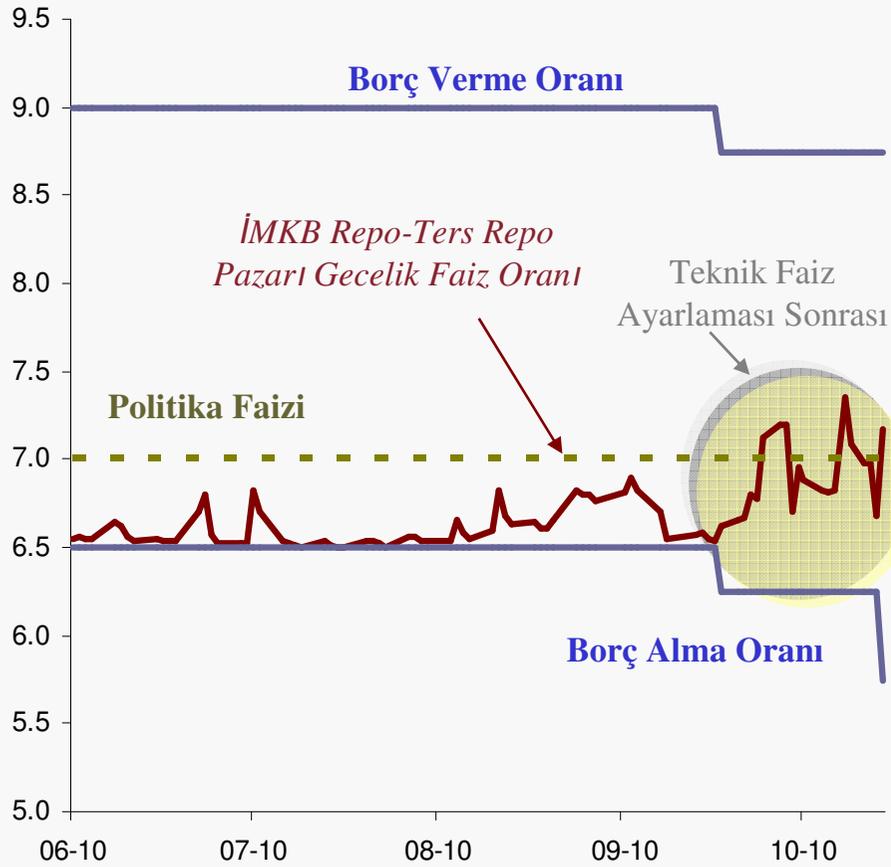
1. **Borçluluk oranları:** *Daha çok özkaynak kullanımı, daha basiretli borçlanma*
2. **Borçlanma Vadeleri:** *Yurt içi ve yurt dışı borçlanma ile mevduatın vadesinin uzatılması*
3. **Döviz pozisyonları:** *Kamu ve özel sektörün döviz pozisyonununun güçlendirilmesi*
4. **Risk yönetimi:** *Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası gibi araçlarla kur riski yönetiminin daha etkin sağlanması*

TCMB Politika Tedbirleri

1. Teknik faiz ayarlaması ve daha etkin likidite yönetimi amacıyla koridor sisteminin uygulamaya konulması *(18 Eylül 2010)*
2. Zorunlu karşılık oranlarının artırılması *(23 Eylül 2010)*
3. Zorunlu karşılıklara faiz ödenmesinin durdurulması *(23 Eylül 2010)*
4. Rezerv birikimi için daha esnek bir mekanizmanın devreye sokulması *(4 Ekim 2010)*
5. 3 Aylık repo ihalelerine son verilmesi *(14 Ekim 2010)*
6. TCMB borçlanma faiz oranının 0,5 puan düşürülmesi *(14 Ekim 2010)*

Koridor Sistemi ve Döviz Alımları

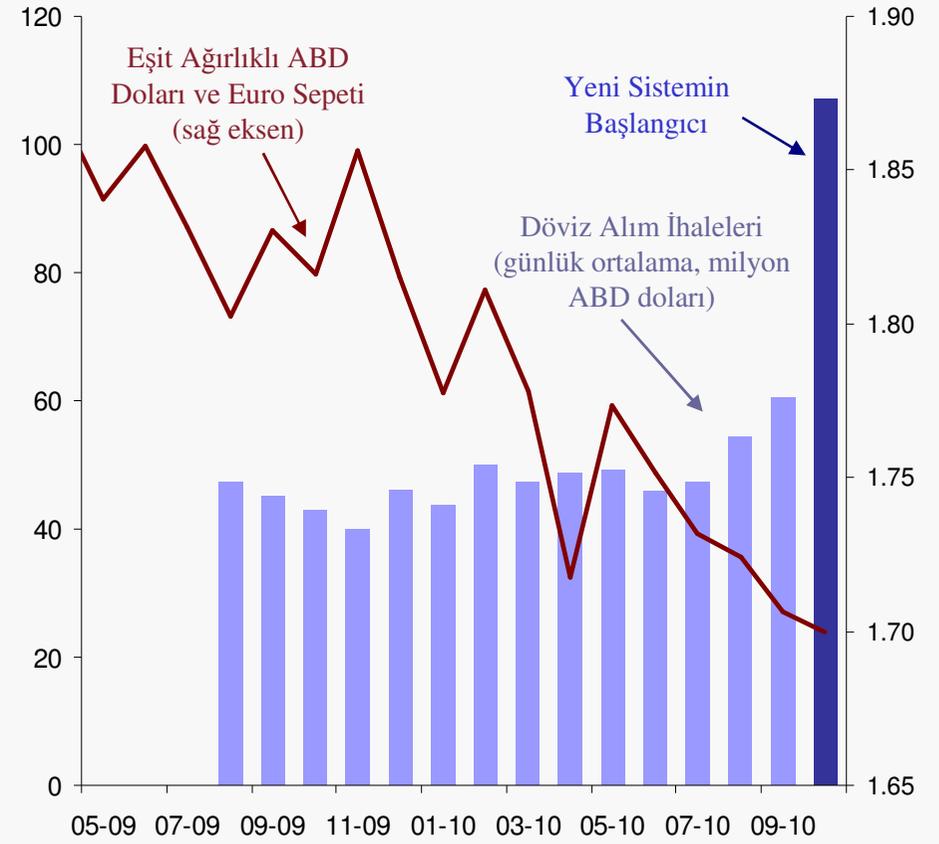
Koridor Sistemi ve Gecelik Faizler
(Haziran 2010 – Ekim 2010, yüzde)

Kaynak: İMKB, TCMB

Döviz Alım İhaleleri ve Döviz Kuru Sepeti

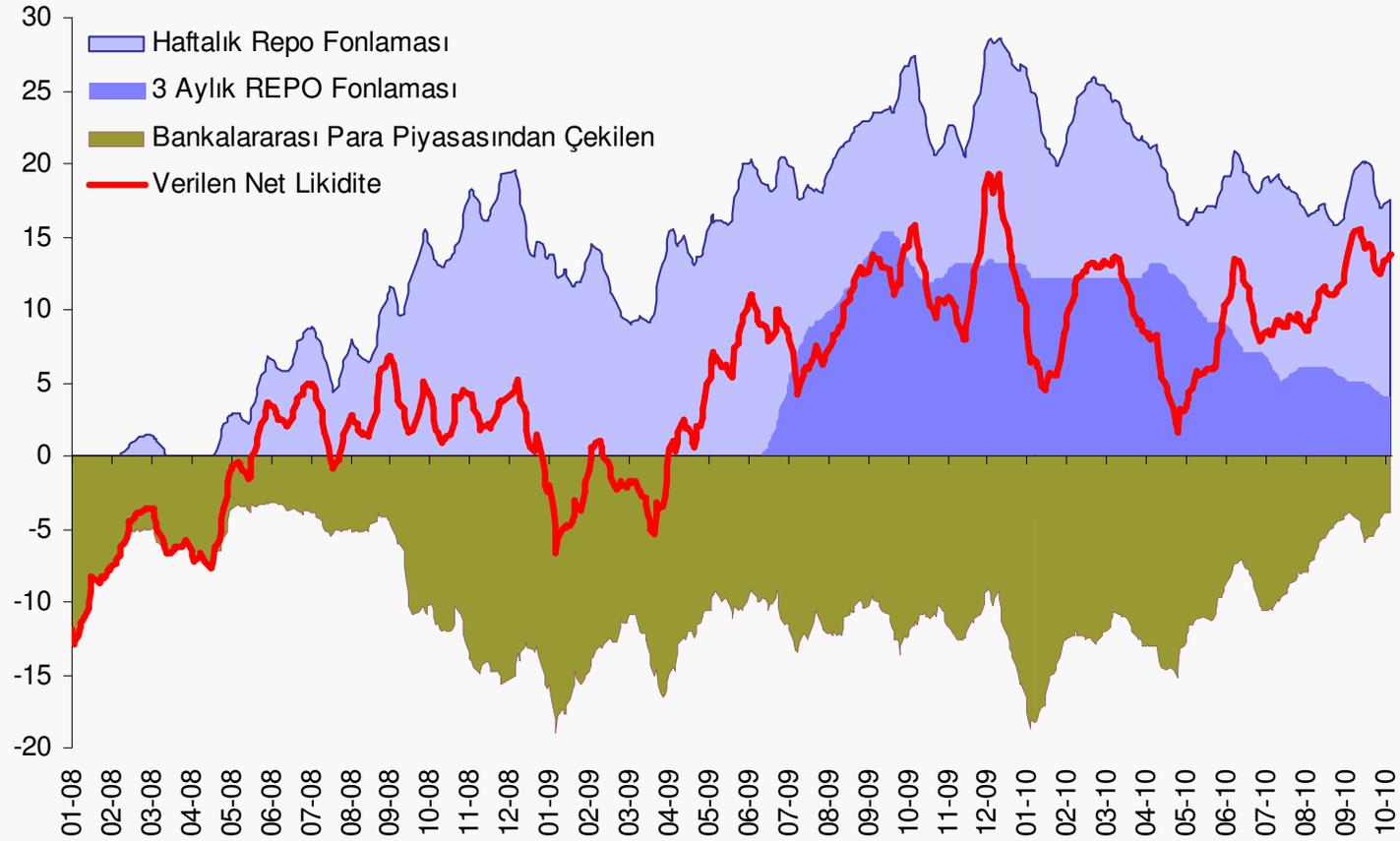
(Mayıs 2009 – Ekim 2010)

Kaynak: TCMB

Likidite Yönetimi

TL Likiditesi
(Ocak 2008 – Ekim 2010, milyar TL)

Kaynak: TCMB

Genel Deęerlendirme

- İktisadi faaliyet kademeli olarak toparlanmaktadır --- ekonomide aşırı ısınma gözlenmemektedir.
- Gıda fiyatlarındaki artışın geçici olması beklenmektedir. Temel enflasyon göstergeleri ve beklentiler hedefle uyumlu seyretmektedir.
- Alınan yeni önlemler, gelişmekte olan ekonomilere yönelik yoğun sermaye akımlarının ve yüksek cari açıkların şekillendireceği yeni ekonomik ortama hazırlık olarak görülmelidir.
- Politika faizleri bir süre daha mevcut düzeylerde tutulacak ve uzun süre düşük düzeylerde seyredecektir.
- Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, orta vadede maruz kalınabilecek risklere karşı ekonominin dayanıklılığını artıracak önlemleri almayı sürdürecektir.

Basel III Uygulamaları

	Çekirdek Ana Sermaye Oranı (Ödenmiş sermaye + Dağıtılmamış karlar – Sermayeden İndirilen Değerler)		Ana Sermaye Oranı (Çekirdek ana sermaye + Birincil sermaye benzeri borçlar)		Sermaye Yeterlilik Oranı	
	Eski	Yeni	Eski	Yeni	Eski	Yeni
Asgari	2,0%	4,5%	4,0%	6,0%	8,0%	8,0%
Koruyucu tampon	-	2,5%	-	-	-	-
Asgari + Koruyucu tampon	2,0%	7,0%	4,0%	8,5%	8,0%	10,5%
Konjonktür karşıtı tampon	-	%0-%2,5				

- Çekirdek ana sermaye oranı 2013 yılından itibaren kademeli olarak artırılacak ve 2015 yılından itibaren %4,5 olarak uygulanacaktır.
- Ana sermaye oranı 2013 yılından itibaren kademeli olarak artırılacak ve ve 2015 yılından itibaren % 6 olarak uygulanacaktır.
- Tampon sermaye 2016-2019 arasında her yıl 0,625% artırılarak, 2019 yılında 2,5% olarak yürürlüğe girecektir.

Basel III Uygulamaları

	Eski	Yeni
KALDIRAÇ ORANI (Ana Sermaye / Bilanço içi ve dışı varlıklar)	-	3,0%

➤2011-2017 yıllarındaki izleme sürecinden sonra , 2018 yılından itibaren Pillar I kapsamında uygulanacaktır.

$$\frac{\text{Likit Varlıklar}}{\text{30 Gün İçinde Gerçekleşecek Net Nakit Çıktıları}} \geq \% 100$$

$$\frac{\text{Mevcut İstikrarlı Fonlama Tutarı}}{\text{İhtiyaç Duyulan İstikrarlı Fonlama Tutarı}} > \% 100$$

➤Gözlem sürecini takiben Likidite karşılama oranı 2015 yılından, Net istikrarlı fonlama oranı ise 2018'den itibaren uygulanacaktır.

Basel III ve Türk Bankacılık Sistemi

Temmuz 2010	Bankacılık Sektörü (%)	Asgari + Tampon Oran (2019) (%)
Çekirdek Ana Sermaye Oranı (% 4,5)	16,8	7,0
Ana Sermaye Oranı (%6)	17,4	8,5
Sermaye Yeterlilik Oranı (%8)	19,3	10,5
Kaldıraç Oranı (%3)	6,4	3,0

Basel III ve Küresel Ekonomiye Etkisi

	IIF (2011-2015) ^a		MAG (Uygulamanın başlamasından 4 ½ yıl sonra) ^b	
	Reel borç verme oranı ^c (ortalama-baz puan)	Reel GSYH ^d	Reel borç verme oranı ^e (ortalama-baz puan)	Reel GSYH ^d
ABD	169	-2.6%	30	-0.38%
Euro Bölgesi	134	-4.1%		
Japonya	76	-1.9%		
G3	132	-3.1%		

Notlar:

^a Düzenlemelerdeki diğer değişiklikler ile birlikte sermaye yeterlik oranlarında yüzde 2'lik artış esas alınmıştır.

^b 1 puanlık artış yerine **2 puanlık artış** esas alındığından MAG Raporundaki rakamlar 2 ile çarpılmıştır.

^c Dönem boyunca borç verme faiz oranlarındaki ortalama artıştır.

^d Reel GSYH, GSYH'de temel senaryoya göre oluşan farktır.

^e MAG raporu, borç verme oranları ile mevduat oranları ya da risksiz faiz oranı arasındaki farkı kullanmıştır.

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI

TÜSİAD – CEO FORUMU

Durmuş YILMAZ
Başkan

16 Ekim 2010